

KROATA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE LA „DRUSTVO HRVATSKIH ESPERANTISTA.“

MONATA

GAZETO.

La „Kroata Esperantisto“ aperas la 15^{an} de ĉiu monato.

Abono:

1 jaro (12 numeroj) K 3.—
1/2 „ (6 numeroj) K 1.50
Por unuiganoj jara abono K 2.—

Redakcio kaj Administracio:

Trg Franje Josipa br. 19.

Redaktoro: Danica de Bedeković.

Reklamo:

1 pago K 25. 1/2 pago K 7.
1/2 „ „ 13. 1/6 „ „ 4.
kun unufoja apero.
Por 7—12 anoncoj 25% rabato.
Po linioj laŭ interkonsento.

Upozorujemo: naŝe učitelje i pedagoge na članak „Internacija Asocio de Instruistoj“ (Internacionalno društvo učitelja), a naŝe hrvatske ďake na „Poziv našim hrvatskim kolegama i kolegicama“.

Prijatelje Esperanta molimo, da nam sakupljaju predbrojnike za naŝ list i ĉlanove za naŝe društvo.

UREDNIŠTVO.

Tre grava!!

Eliris gvidlibreto pri Barcelono kun ilustraĵoj. Ĝi estos sendata al la Kongresanoj de la V^a, al la esperantaj kaj neesperantaj gazetoj, al la societoj kaj grupoj, kaj al ĈIU ESPERANTISTO, kiu petos ĝin per ilustrita poŝtkarto al unu el la jenaj adresoj:

TUTMONDA ESPERO (KATALUNA ESPERANTISTO): Paradis, 12, Barcelono.

SOCIETAT D'ATRACCIÓ DE FORASTERS, Rambla del Centre, 30, Barcelono.

Kardinala ĉefepiskopa apoteko

de la poŝteulo
de Iv. PECINOVSKY.

La plej granda tenejo de
ĉiuj en - kaj eksterlandaj
specialaĵoj.

Farm mag.

MILAN STAKIĆ,

apotekisto.

Zagreb, Kroatujo (apud la ĉefpoŝto)

Zarucnice esperantske! Pozor!

Trebate li bijele, posteljino, od platna ili pamučno tkanine, ubruse, marame, stolnjake ili sortirane ostatke tkanina u statnim bojama, obratite se na poznatu preporuke vrijednu tekstilnu exportnu trgovinu

Frt. Supich

Cerveny Kostelec, naproti kostelu, Ceska
Dopisivanje esperantski, ceski i njemacki.

Fiancinoj esperantistaj! Atentu!

Se vi bezonas litoblankajojn en tolo kaj kotono, servietojn, ŝnizotukojn, tablotukojn aŭ konstante kolorajn sortimentojn de restaĵoj, turnu sin al rekomendinda teksta eksportvendejo de

Frt. Supich

Cerveny Kostelec, naproti kostelu, Bohemujo.

Korespondado esperanta, bohema kaj germana.

Iz dačkih krugova primamo ove retke, koji će sigurno naći odziva i kod naših hrvatskih đaka:

POZIV NAŠIM HRVATSKIM KOLEGAMA I KOLEGICAMA

Prijatelji!

Možda ste i Vi često u početku Vašega dačkoga života, — kada Vam još ne bje poznato kako i gdje da započnete naukom viših znanosti, žalili, da ne postoji organizacija, koja bi Vam mogla dati različite obavijesti o uvjetima i načinu dačkoga života u stranom svijetu. No kad bi se i htjela ustrojiti takova organizacija, gdje bi se mogle dobiti potrebne informacije: različitost jezika bila bi veoma važna i nesavladiva zaprijetka! Pa ako je prošlo preko 19 stoljeća, a da narodi još ne naučise glavnih evropskih jezika, možemo sigurno pretpostaviti, da će proći još ne samo jedno stoljeće, kad će — možda — koji Kinez i Šved razumjeti jedan drugoga po svojim vlastitim jezicima!

A sada — nas nekoliko đaka različitih narodnosti — vjerujemo, da ćemo moći konačno (i lakol) odstraniti ovu zaprijetku za — uvijek!

Ne ćemo da govorimo o neizmjernej koristi međunarodnoga pomoćnog jezika Esperanta od Dra. Zamenhova, slavnoga Kolumba našega vijeka, — jezika, koji je lagan, pravilan prema njegovoj priprostoj gramatici i kojega si može lako prisvojiti svaki čovjek (što više mi daci!), — ovo nije svrha ovoga našega poziva: dodite k nama, i biti ćete bez dvojbe sami osvjedočeni o našoj istinitosti. Želimo Vas samo osvjedočiti, da ovim jezikom možemo postići to, što ne bismo nikada mogli postići ni kojim narodnim jezikom: zajednicu đaka sviju naroda svega svijeta, ako trebaju ikakove obavijesti o različitim pitanjima, tiućih se dačkoga života u različitim zemljama, ili ako se žele naprosto upoznati s kojim stranim kolegom.

Prijatelji!

Ako već ne vjerujete u napredovanje čovječanstva, pa zato ne ćete da naučite divni Esperanto (za što dostaje 3—4 tjedna), koji nikako ne smjera da zamijeni ili istisne narodni jezik, već služi samo kao djelujuće pomoćno sredstvo, mi Vas ipak pozivljemo, da se obratite na našu Zajednicu, koja će Vam iz sveg srca i odma dati potrebite obavijesti, koje ikada ustrebate o stranim sveučilištima i njihovim sinovima — Vašoj braći.

Prijatelji!

Mislite li, da je egzistencija zajedničke, internacionalne dačke familije potrebna, tada — ako hoćemo — mi ju možemo ostvariti. Treba nam samo dobra, čvrsta volja Vaših prijateljskih i duševnih sila. Pojave li nam se, ove, naš će se cilj i naše želje jamačno obistinuti, — a geslom nam budi — Budućnost je naša, a njezina sreća ovisi također o nama!

Uz naše srdačno, bratsko, internacionalno pozdravlje za Univerzala studenta Unio (Sveopću dačku zajednicu):

Predsjednik: J. Eydelnanth, stud. med. Lausanne (Švicarska) Poste restante.

Podpredsjednik: L. Rosenstock, stud. jur. Krakov (Galicija-Austr.) 1, Lubiez.

Tajnik: I. de Bulyovszky, stud. med. Budapest, VI. Nagymező-ut; 12.

Blagajnik: M. Levy, stud. jur. St. Mihjel (Francuska - Mense) 7, Porte a Mense.

Odbornici: Christie, Kristiania (Norveska) Skoweien 17/II.; Mattes, Zürich (Švicarska) Alpenstrasse 9.; Lustig, Prag II (Češka) Katerinska 15.

Hrvatski kolege neka se izvole obratiti na podpredsjednika Rosenstock, prema gore navedenoj adresi.

TISKARSKA POGRJEŠKA! U 2. broju našega lista neka se na zadnjoj (20.) strani u 26. retku odozgor mjesto riječi »Leona« čita »Pia«.

KROATA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE LA „DRUŠTVO HRVATSKIH ESPERANTISTA.“

MONATA

GAZETO.

La „Kroata Esperantisto“ aperas la 15^{an} de ĉiu monato.

Abono:

1 jaro (12 numeroj) K 3.—
 1/3 » (6 numeroj) K 1.50
 Por unuiganoj jara abono K 2.—

Redakcio kaj Administracio:
 Trg Franje Josipa br. 19.

Redaktorino: **Danica de Bedeković.**

Reklamo:

1 paĝo K 25 1/4 paĝo K 7
 1/2 » » 13 1/8 » » 4
 kun unufoja apero.
 Por 7—12 anoncoj 25% rabato.
 Po linioj laŭ interkonsento.

METAMORFOZO.

De Ljudevit Gaj.*)

Funebre kantis viro sur montaro,
 Maldolĉe ĝemis densa en arbaro.
 Palaco lia estis stria branĉar' abia.
 Kaj ripozaĵo estis molajo de l' herbokovraĵo.

La falkoj do kompatis la larmanton,
 Kastelon oran portis la plendanton.
 Feinaro tie donacis ĉie mirfortojn plie:
 La viro levigis, nacio kuraĝigis, baldaŭe tagigis!

Esperantigis *Mavro Špicer.*

ĈEMU ESPERANTO?

Joŝ uvijek imade — osobito kod nas — skeptičara, koji se smiješkaju nad Esperantom te se izrugavaju kako njegovoj porabi, tako našemu pokretu. Oni jednostavno smatraju Esperanto nesmislo, zabavom, ŝportom paĉe djetinjarijom, držeć ga prema tome posve suvišnim, pak radi toga nastoje, da ozbiljne krugove odvrte od Esperanta.

A ŝto meĉdum vidimo? Vidimo to, da Esperanto neprestano, sveudilj napreduje, te da po ĉitavoj zemaljskoj kruglji poput gljiva nakon kiŝe raste broj esperantskih druŝtava i novina.

POR KIO ESPERANTO?

Ankoraŭ ĉiam — precipe ĉe ni — troviĝas skeptikuloj, ridetantaj pri Esperanto kaj mokantaj kiel pri ties uzado, tiel pri nia movado. Ili konsideras Esperanton simple kiel sensencaĵon, kiel distraĵon, sporton eĉ infanaĵon, juĝante ĝin pro tio tute superflua; sekve de tio penante fortenu seriozajn rondojn el Esperanto.

Kaj dume kion ni vidas? Tion, ke Esperanto senĉese, senhalte progresadas, kaj kiel fungoj post pluvo fondiĝas esperantaj societoj kaj gazetoj ĉie sur la terĝlobo.

La granda plimulto da homoj do jam

*) La fondinto de la unua kroata gazeto kaj glora iniciatinto de la tiel nomata ilira movado, t. e. la nacia renesanco de la Kroatoj naskiĝis la 8-an de Julio 1809, mortis la 20-an de Aprilo 1872. Okaze de la nuna centjara naskiĝfestado de tiu ĉi grandfamulo, ni alportas el liaj poemoj malgrandan sed karakterizan provaĵon.

Velika većina ljudi bo već dobro poznaje Esperantizam. te si je svijesna velike potrebe njegovog raširenja. Ne samo njegov duh, njegovo biće, njegova uzvišena ideja ispunjuje srca oduševljenih ljudi, već i narodni kongresi, zemaljski sastanci, društvene svečanosti sjedinjuju istomišljenike u svim zemljama. Svi ljudi iz kojegod mjesta, kakvogod zanata miroljubivo i prijateljski opće međusobno na neutralnom polju, a ove bratske manifestacije za Esperanto približuju jednoga drugome, pružajuć sjajan dokaz, da je zanos, koji se očituje u uzvišenoj ideji Esperantizma, moćna sila sloge i solidarnosti. Bez ovoga se zanosa Esperanto nikada ne bi bio ugibao klisurama; bez njega mi nikada ne bismo došli do konca naše teške zadaće.

Posve krivo imadu ljudi, koji tvrde, da se Esperanto rabi lih u sebične svrhe, radi dobitka, radi zabave, te u svrhe neplemenite i nelhumanitarne. Možda će jednom osvanuti doba, kada će Esperanto, postavši svojinom čitavoga ljudstva, izgubiti svoj idealni značaj. Tada će isti biti lih jezik, iz kojega će se vaditi samo profit. No danas, gdje mi Esperantisti ne idemo za korišću, već smo lih borioci, mi svi znademo, da nas na rad za Esperanto bodri ne toliko pomisao na praktičnu korist, koliko pomisao na svetu, veliku i važnu ideju, koju međunarodni jezik u sebi sadržaje. Ota je ideja bratimstvo i pravednost među svim narodima. Ova je ideja pratila Esperanto od prvog trenutka njegovog postanka

guste konas la Esperantismom kaj konscias pri la neceso de ties disvastigado. Ne nur ĝia spirito, ĝia esenco, ĝia grava ideo penetradas la korojn de entuziasmoj, sed ankaŭ naciaj kongresoj, regionaj kunvenoj, grupaj festoj en ĉiuj landoj kunigas samideanojn. Ĉiuj homoj de kiu ajn loko, de kiu ajn metio pace kaj amike interkomunikigas sur neŭtrala kampo, kaj tiaj frataj manifestadoj per Esperanto proksimigas unu al la alia liverante brilan pruvon, ke entuziasmo malkaŝanta per la alta ideo de l' Esperantismo estas potenca forto de unueco de solidareco. Sen ĝi Esperanto neniam estus evitinta la danĝerajn klifojn; sen ĝi ni neniam alvenos al la fino de nia gravega tasko.

Tute ne pravaj estas tiuj homoj kiuj certigas, ke oni uzas Esperanton ne por celoj egoistaj, per gajni per ĝi monon, per amuzigadi por celoj malnobilaj kaj hommalamaj. Eble alvenos iam tempoj kiam Esperanto, fariĝinte posedaĵo de la tuta homaro, perdos sian idean karakteron. Tiam ĝi estos nur lingvo, kiu oni tirados nur profiton. Sed ĉi tiam, kiam ni Esperantistoj estos profitemuloj, sed nur batalantoj, ni ĉi konscias, ke al laborado por Esperanto instigas nin ne tiom la penso pri praktika utileco, kiom la sankta, grava kaj grava ideo, kiun lingvo internacia en si enhavas. Tiu ĉi ideo estas la teco kaj justeco inter ĉiuj popoloj. Tiu ĉi ideo akompanadis Esperanton de la unua momento de ĝia

FELIETONO.

PRINTEMPO.

Belega printempo! Ho dia ĝuego,
Rigardi la ĉarmon de Via plezur',
Ĉirkaŭe vekite de l' sunobrilego
Ekfloras donacoj de l' rava natur'!

Simile al Viaj okuloj helege
Ridetas eterna ĉielo je ni,
Plenigu sorĉante, plenigu belege
La korojn per novaj esperoj ho Di'!

Florriĉajn branĉetojn zefiro fleksigas,
Pro kio plenega d' odoro l' aer'.
Birdaro sur l' arboj dolĉege sonigas
Saluto, sorĉisto, amiko sincer'!

Saluto sorĉisto, Vi sunfavoranto!
Samtempe ravata ĝin vokas la kor'.
Vi vivon kaj amon kaj ĝuon donante
Mildeg' konsolanto de homa dolor'!

Mavro Špice

pa sve do današnjega dana. Ona je bodrila autora Esperanta, dok je još bio dijete pak bolno gledao uzajamnu tuđinštinu, koja je uslijed raznolikosti jezika u njegovom rodnom gradu razdvajala naravne sinove iste zemlje i istoga grada.

Osim ove nutarnje ideje Esperantizma bodri nas naravno i pomisao na praktičnost Esperanta, kojim možemo čitavom svijetu najlakše namaknuti svoju krasnu književnost i upoznati ga s divotnim prirodnim krasotama naše domovine.

Osuivanjem našega lista mogu se ove ideje materijalno ostvariti, — naravno samo blagohotnom potporom naših cijenjenih čitatelja. Samo ovako bi Esperanto mogao i kod nas naglo napredovati i uspijevati, jer bi naše glasilo bilo onaj vez, koji sjedinjuje ovamo naše domaće istomišljenike, a onamo hrvatske i inozemne Esperantiste.

Stoga molimo povjerenje svih prijatelja Esperanta. Iz njihovog ćemo povjerenja crpiti onu snagu, koja spaja i bratimi. Mi molimo njihovu pomoć, koja bi nam jedino omogućila ostvarenje naše zadaće. Mi ćemo za cijelo vršiti svoju dužnost, te bez hvastanja, svijesno raditi, da postignemo svoj cilj: pomagati, da Esperanto postane posvuda dobrohotno prihvaćeno oruđe općeg bratstva i međunarodnog kulturnog rada.

—i—

skiĝo ĝis la hodiaŭa tago. Ĝi instigis la aŭtoron de Esperanto, kiam li estis ankoraŭ infano, rigardinte kun doloro la reciprokajn fremdecon, kiu en lia naskiĝurbo per la diverslingveco dividis inter si la naturajn filojn de sama lando kaj sama urbo.

Krom tiu ĉi interna ideo de l'Esperantismo nin nature instigas ankaŭ la penso pri la praktikeco de Esperanto, per kiu ni al la tutmonda homaro plej facile povas trudi nian belegan literaturon, kaj informi ĝin pri la admirindaj naturbelajoj de nia patrujo.

Per la fondo de nia gazeto tiuj ideoj povas ricevi materialan efektivecon, memkompreneble nur per favora subteno de nia estimata gelegantaro. Nur tiamaniere Esperanto povus rapide progresadi kaj disvastigadi ankaŭ ĉe ni, ĉar nia gazeto estus kunigilo, kiu unuigas unuflanke niajn patrujajn samideanojn, aliflanke la kroatan kaj eksterlandan geesperantistaron.

Do ni petas la konfidon de ĉiuj geamikoj de Esperanto. El ilia konfido ni ĉerpos tiun forton, kiu kunigas kaj fratigas. Ni petas ilian helpon, kiu sole ebligus al ni la efektivecon de nia tasko. Ni certe faros nian devon senfanfarone, konscie laborante por la atingo de nia celo: kunhelpi, ke Esperanto fariĝu ĉie favorege akceptata ilo de komuna frateco kaj de intergenta kultura laboro.

—i—

HUMORAĴOJ.

Talmuda anekdoto. Rabeno iris unufoje al songklarigisto kaj demandis lin, kion povus signifi tio ĉi: Li songis la pasintan nokton pri du rapoj.

La respondo sonis: Du vangofrapoj! Por ties evito la rabeno decidis, ke li la tutan tagon pasigos en la lernoĉambro, kie estis solvataj teologaj disputdemandoj.

Sed vane, la sorto ne lasis sin trompi. Ĉar aŭdu!

En la lernoĉambro disputis du blinduloj kaj kiam la rabeno ilin volis kvietigi, li ricevis du vangofrapojn de ili; kaj kiam la disputantoj lin ankoraŭ volis bati, ekkriis li: Sufiĉe, sufiĉe, mi vidis ja songante nur du rapojn!

Kostajnica (Kroatujo)

Esperantigis *Antonija Jožičič*.

Sino.: Kio mankas al mia filino, Sro. Kuracisto?

Kuracisto: Ha! mankas al ŝi la edziniĝo, ŝi ja estas jam 28 jara!

Sino.: Ankaŭ por tio ĉi ekzistus kuracilo: edziĝu Vi kun ŝi, Sinjoro!

*

„IDO“ I „SOLRESOL“.

U potonje vrijeme čitalo se tuj i tamo po novinama najprije vijest o takozvanom »reformiranom Esperantu«, imenom »Ido«, pa onda o posve novom čudovištu od jezika — »Solresol«.

Makar izazivani na izjavu, nismo htjeli, da se osvrćemo na bezazlene gluposti šaljivdžije, kojemu su novine nasjele. No pošto su i domaće naše novine počele o gore spomenutim novotarijama pisati, moramo i mi da kažemo svoju — već za to, da naše čitatelje i prijatelje Esperanta malčko pozabavimo.

Ljudi, kojima je element rušenje onoga, što drugi sagrađuju, latili su se posla, da će Esperanto »reformirati« i počeli preinačivati — na gore. Da im nije bile do poljepšanja (infinitiv na *ar*, množina nastavkom *i*) i pojednostučavanja (kombinirano slovo *qt*, samovoljno izmišljene riječi itd.), vidjeti ćemo odma iz nekoliko primjera. Bilo im je jedino do toga, da među Esperantistima siju razdor i izazovu raskol. S početka pošlo im je to i za rukom. No Esperantisti prepoznavši stranputicu, kojom bješe udarili, doskora okrenuše ledja »reform-Esperantu« i povratili se prvobitnomu, našem Esperantu, kojemu nije od potrebe ni da bude poljepšan, ni jednostavnijim učinjen, jer blaglasniji već ne može biti, a jednostavniji se jedva može i zamisliti.

Tvrđnja, da se našim Esperantom služi samo 12 društava, sva ostala pako da pristaju uz »Ido«, alias »Ilo«, alias »Ildo« (najljepše bi svakako bilo: »Ildildo«!), glupa je šala. Eno naših »Svaštica« u našem glasilu, iz njih će se svatko uvjeriti o protivnom. Može biti, da na dalekom i širokom svijetu postoji kakovo društvanje zanešenjaka, koji se međusobno zabavljaju — »Idom«, za makar jedne novine ove »Ide« nitko živ još nije čuo.

A sada nekoliko primjera:

Esperanto

Ido

»Dajem Vam ovu knjigu radi Vaše marljivosti badava«.

Mi donas tiun ĉi libron al Vi pro via Me donas ad Vu ica libro pro vua diligentero senpage.

»Što želiš od mene? Ništa!«

Kion vi deziras de mi? Nenion.

Quon(!) tu deziras de me? Nulo.

Stevo: Fraŭlino, mi amas Vin ĝis la frenezeco!

Anka: Tion ĉi diris al mi jam Sro. Milano.

Stevo: Jes, sed mi estas pli freneza ol li.

*

Gasto: Ha! kelnero, tiuj ĉi kolbasoj ne estas freŝaj.

Kelnero: Estas via kulpo, sinjoro; pro kio Vi ne venis antaŭhierau?

*

Mara: Kun kiu vi plej volonte edziniĝus?

Sara: Kun telegrafisto!

Mara: Pro kio?

Sara: Ĉar li unue sciigas ĉiujn novaĵojn en nia urbo.

*

Pacientino: Jam duonhore mia lango estas eletendita, kaj Vi tamen parolas nenion.

Kuracisto: Tion ĉi mi ja nur pro tio ordonis al vi, por ke mi povu trunkvile skribi la recepton.

Kolektis Risto M. Ĉupich, Danilov-grad, Montenegrojo.

Esperanto

Ido

»Je li te stric htio posjetiti?«
Ĉu la onklo volis viziti vin? Kad(?) la onklo volis vizitar tu?
»Najsladji plodovi nisu uvijek najbolji.«
La plej dolĉaj fruktoj ne estas ĉiam la La max dolca frukti esas ne sempre la
plej bonaj. max bona.
i t. d. i t. d.

Držimo, da i ovo nekoliko primjera dovoljno karakterizira ozbiljnost »reformatora« našeg krasnoga Esperanta.

Što se pako tiče novoga »svjetskog« jezika »Solresol«, o kojem da je neki profesor Gajewski onomad držao predavanje u Parizu, — to su mu novine pogotovo nasjele. Ovaj »jezik« bo, za kojega je njegov izumitelj, neki Francuz Sudre tvrdio, da se šnjim može ne samo govoriti, već i slikati, pače i muzicirati, jer da su mu riječi (u svem samo 2060) kombinacija 7 glasova glazbe, datira još iz godine — 1817. Svakako nemilo otkriće za gospodina Gajewskia, koji će jedva svoja predavanja nastaviti melodičnim nagovorom: »Dore lamilare Sisoll!« (Mila moja gospodo!).

Možda je »Solresol« zbilja neko sredstvo, kojim se može slikati ili muzicirati; stalno je, da to nije jezik, koji bi se mogao razumjeti. No vjerojatnije je, da je i »Solresol« nekakav higijenički preparat kao Auxolin, Biocitin, Lecifferin, Odol, Polantin ili Sirolin; a najzad je to sredstvo za pranje rublja poput Claraxa ili čak — poput sličnoimenog »Konservatola« — novo mastilo za — čišćenje cipela.

M. Šp.

U HRVATSKI ZEMALJSKI ESPERANTSKI SAVEZ!

Da se svjetski jezik Esperanto, koji već danas u svim krajevima svijeta broji više milijuna pristaša, što prije udomi i kod nas, od prijeko je potrebe, da svi prijatelji Esperanta svojski prionu uz učenje i širenje toga jezika. Neka nikoga ne smetaju predrasude i pojedini glasovi negodovanja. I u stranim su zemljama širitelji Esperanta s prvine obasuti pogrdama i sprdnjama, a rezultat bijaše taj, da danas 13 milijuna ljudi govori Esperanto i da je krasni ovaj i nevjerojatno jednostavni jezik u mnogim državama kao obližan predmet uveden u škole.

Mnogo napredniji narodi od nas davno su uvidili prijeku potrebu svima zajedničkog pomoćnog sredstva međusobnog sporazumljenja, a učenjaci svjetskog su glasa, stojeći sami u prvim redovima Esperantista, nepobitno dokazali golemu, danas možda još ni nepredvidivu korist od tog zajedničkog jezika.

I u nas se u potonje vrijeme opaža dosta živahan interes za Esperanto. No interes sam po sebi nema praktične svrhe, ne late li se prijatelji Esperanta ozbiljno posla oko ostvarivanja ideje Esperantizma, t. j. ako ne nastoje (uz malo samo truda!) naučiti jezik Esperanto i pomoću njega stupiti u dodir sa drugim narodima svijeta.

Bilo bi stoga od velike probiti za nas, kada bi se u svim većim mjestima naše domovine, gdje se god nalazi nekoliko prijatelja Esperanta, osnivale skupine, koje bi na svojim povremenim sastancima međunarodni naš jezik zajednički učile.

Sve ove skupine, koje bi se svake godine u drugom kojem hrvatskom gradu sastajale u svrhu izmjene misli i pretresivanja zasijecajućih pitanja, sačinjavale bi »hrv. zemaljski esperantski savez«. Središte bi mu bilo društvo hrv. Esperantista u Zagrebu, od kojeg bi vanjske skupine primale direktivu, upute, knjige, novine, tiskanice, znakove — u riječ sve, što bi god moglo doprinijeti širenju Esperanta i unapređivanju ideje Esperantizma.

Kolike li blagodati, budemo li — u stranom svijetu jedva poznati — pred više milijuna Esperantista svijeta iznijeli biserje naše književnosti!

Kolike li koristi za naš trgovački svijet, bude li putem esperantskih oglasa stupio u odnose sa stranim zemljama!

Kolike li dike za nas, budemo li, upozorjujuć ovim našim društvenim glasilom, strani svijet na prirodne ljepote naše mile domovine, kao jaka udruga mogli predočiti kompetentne faktore, da jednom i ovdje u našoj sredini upriliče kongres ili barem godišnje brojne izlete u naše krasne krajeve!

Ovo našim istomišljenicima i prijateljima širom domovine na razmišljanje i uvaženje.

Neka se čvrsto kupe oko nas i neka se organiziraju onako kako smo gore stvar razložili. — U nadi, da naš poziv neće ostati bez obilna odziva, kličemo već danas: *Bilo sretno!*

DRUŠTVENE VIJESTI.

IVAN TRNSKI I NAŠE DRUŠTVO. Dne 15. svibnja t. g. otputilo se odaslanstvo našega društva (predsjednik, podpredsjednica i blagajnik) k našem dičnomu starini Ivanu Trnski-u, da mu uruči 2. broj našega lista, s Špicеровим prijevodom njegove pjesme: »Prirodi«. Tim ga je povodom društveni naš predsjednik Mavro Špicer oslovio lijepim riječma.

Trnski zahvalio se odaslanstvu srdačnim riječma, predavši za društvenu knjižnicu svoju študiju »Rodu o jeziku«. Zatim je goste sprovadao po sobama, pokazujući i tumačeć velikom nasladom svoju krasnu zbirku slika i spomen-darova.

Pri oproštaju zaželio je slavni pjesnik našem društvu i njegovom pothvatu najbolji uspjeh.

ODAZOV NAŠEMU LISTU U INOZEMSTVU. Esperantski časopisi na čitavoj zemaljskoj kugli poznaju već naš časopis, saznadoše dakle za našu domovinu i narodi, koji ju dosele možda i nijesu poznavali. Ne dopušta nam mjesto, da ovdje navodimo, kakovim prijaznim riječma pozdraviše i obznaniše u svojim časopisima naše glasilo. Osobito simpatično pozdravljaju nas »La Revue« iz Pariza i »Informaj Raportoj« u Beču. Na 3. strani našega omota označeni su esp. časopisi, što ih primismo u zamjenu za naš list.

Vanredno srdačna pozdravna pisma primismo od naše braće Srba i Bugara iz Crne Gore, Srbije i Bugarske. Od srca im hvala!

Da pokažemo našim čitateljima, kako se naš materinji jezik sviđa drugim narodnostima, navodimo ovdje od mnogih pozdrava, što ih je primilo naše uredništvo »K. E.« kartu, što ju je 3. lipnja pisao svećenik Claudius Colas, urednik esperantskoga lista »Espero katolika« što izlazi u Parizu: Gospodi D. B. urednici »Kroata Esperantisto: Visoko cijenjena istomišljenice! S velikim veseljem pripravan sam slati »Espero katolika« u zamjenu za Vaš prekrasno ureden »Kroata Esperantisto«. U ime sviju prijatelja opata Ęmila Peltiera iskreno Vam hvalim za ono, što se pisalo o našem pokojnom rektoru. Samo žalim, što mi je hrvatski jezik nepoznat. Veoma bi želio — ako mi Vi to dozvolite — uvrstiti u lipanjski broj naših novina prekrasnu poeziju Vašega glasovitoga pjesnika Trnskoga »Al la naturo (Prirodi) prevedenu od M. Špicera u Esperanto. Ujedno bio bih veoma sretan, kad bi koji Vaših hrvatskih istomišljenika izvolio sastaviti članak za »Espero katolika« od 3 stranice o hrvatskom jeziku, koji mi se čini toliko sladak.

Cl. Colas.

Evo, kako se časopisom »K. E.« pronosi ime Hrvata širom svijeta, pa razni narodi upozoruju našu lijepu hrv. knjigu, naše izvrsne pjesnike.

* * *

28. svibnja 1909. primilo je naše uredništvo pismo od naše »Trgovačko-obrtničke komore«, u kojem ista javlja, da će prigodom svoje slijedeće komorne

sjednice upozoriti naše trgovce na naše društvo i preporučiti im naš pothvat. Veselimo se, što je naša slavna Trg. obrt. komora slijedila primjer sličnih institucija ostalih kulturnih naroda, gdje su upravo Trg. komore prve zauzele stanovište naše stvari i ustrajale esp. tečajevе, pa uvadale taj jezik u trg. akademije. Nadamo se, da će ova radosna pojava znatno unaprediti naš pothvat u našoj domovini.

* * *

Koncem svibnja otvoren je novi besplatni esp. tečaj (Kačićeva ulica 21. l. kat desno) Poslije ovoga tečaja, koji svršava koncem lipnja biti će preko ljeta ferije. Molimo naše članove, da nam nastoje pribaviti što više članova i pretplatnika za naše novine, da uzmognemo za slijedeću sezonu najmiti vlastite društvene prostorije.

ŠVAŠTICE.

NA PETI KONGRES! Sa sviju strana svijeta pripravlja se na tisuće ljudi, da posjete u kolovozu o. g. peti esperantski kongres u Barceloni. Važnost tih kongresa obrazložismo već dovoljno u 2. broju našega glasila. Odbor priprema za svoje posjetitelje sve moguće pogodnosti gledom na putovanje, stan i prehranu, o kojima ćemo točnije izvijestiti u slijedećem broju.

Ne bi li bilo umjesno, da ondje, gdje će se narodnosti svega svijeta bratski rukovati, da dokažu, kako postignuće uzvišenoga cilja esperantizma ne sprečavaju ni gore ni mora — bude zastupan i naš hrvatski narod?

Putovanje i boravak biti će jeftin. pak se nadamo, da će se našem pozivu odazvati i hrvatski prijatelji Esperanta!

Pred nekoliko dana stiglo je našem uredništvu pismo od redaktora pariškoga esp. časopisa »La Revue« gg. de Ménil i prof. Bourlet iz Pariza, iz kojega vadimo slijedeće:

Počasnim predsjednikom petoga esp. kongresa biti će sam kralj španjolski, a tri ministra, koji su ujedno članovi kraljevske obitelji, primiše direktorat kongresa.

Gradsko poglavarstvo poklonilo je 2500 peseta u korist reklame za kongres, no to je samo malen dio onoga, što čini grad sam, koji namjerava prirediti ogromnu, sjajnu svečanost, da dostojno primi svoje gostove-članove i posjetitelje kongresa. Doček i primitak dra. Zamenhova biti će sjajan — dosele još nikada nevidjen. Svi gradski gardisti i municijalni jahači biti će na kolo-dvoru u svečanoj odori uz vojničke i ine glazbe i sprovoditi gradske vijećnike, odaslanike i t. d. Za svečano otvorenje kongresa i za ples stavlja grad na raspolaganje čitavu »Palaču za lijepe umjetnosti«. Čuveno književničko društvo »Ateneo« smatra za vrijeme kongresa sve posjetitelje kongresa svojim članovima. Društvo »Orfeo« priređuje posebni koncert posjetiteljima kongresa u svojoj sjajnoj palači. Trgovачka komora dati i urediti će prekrasnu antiknu dvoranu u burzovnoj palači i prekrasan salon u svojoj palači za svečanost »Cvjetnih igara«) i na svoj trošak izvoditi sve dekoracije i ostale radnje u tu svrhu. U kazalištu predstavljat će pod organizacijom samoga autora najbolji glumci esperantski igrokaz »Mistero de Dolaro« od Adria Gvala. — U Barceloni ima 52 esp. društava, koja broje do 2000 članova, koji svi revno nastoje oko poljepšanja svečanosti dana.

INTERNACIA ASOCIO DE INSTRUISTOJ. (Internacionalno društvo učitelja i pedagoga), ustrojeno je za 4. esper. kongresa u Dresdenu. Cilj mu je sjединiti učiteljstvo sviju slojeva i narodnosti, i olakšati zбли-

*) »Floraj ludoj«, svečanost, gdje će se porazdijeliti nagrade za najbolje izradene natječajne esperantske radnje.

ženje učitelja i učenika različitih zemalja i narodnosti i međunarodnim napremicama potpomagati razvoj i riješenje pedagoških i zvaničnih pitanja. I A. d. I. izdaje samo ili pomaže izdavati važna pedagoška djela i organizira međusobno dopisivanje i općenje među učiteljima (odn. učenicima), putovanja učitelja i učenika u strane zemlje, aranžira međunarodne kolonije u različitim zemljama, gdje bi mogli učitelji ili učenici provodati svoje slobodno vrijeme. Članarina (1 K 40 fil. godišnje) šalje se poštanskom naputnicom blagajniku Th. Čejka, Bystřice—Hostýn, Moravska, Austrija, koji razaslije članovima besplatno oficijelno društveno glasilo »Internacia pedagogia revuo«.

ESPERANTO U ŠKOLAMA. U Engleskoj podučava se Esperanto obligatno u 48 škola. — U zadnje vrijeme uveden je Esperanto nadalje u ove zavode: Zavod sv. Ljudevita (Bruselj); trgovačka akademija u Mletovu (Češka); visoka trgovačka škola u Odensu (Danska); škola filološka u Firenci; kolegij Fecai-Bautista Sagurra u Sant Jago (Amerika); licej Balcescu u Brailovu (Rumunjska), kolegij Buena Vista u Storm Laku (Amerika); trgovačka škola i žensko agronomno učilište u Samosu, sveučilište u Helsingforsu (Finlandija), a u državama Oregon i Ohio uvodiće se Esperanto obligatno u sve škole.

ESPERANTO U DRŽAVNIM UPRAVITELJSTVIMA. Esperanto je uveden već u upraviteljstvima mnogih država. S veseljem možemo javiti, da uvođenje Esperanta u službene sfere raste od dana na dan. Znamo, da je uveden u potonje vrijeme Esperanto u uprave »Crvenoga križa«, gdje je njegovo uvođenje osobito blagotvorno. U zadnje vrijeme otvoreni su opet esper. tečajevi u belgijskom »Crvenom križu« u Bruselju, zatim u Nici za 3 društva sestara franceskoga crv. križa. Slični tečajevi ustrajaju se u nekim pukovnijama Donai, Angers, Blois, Bourges, Heyres, Orleans, Tours. Na čelu franceskih vojničkih esperantista stoji zapovjednik 2. vojnog zbora general Joffre, koji je članom esp. grupe u Amiensu.

BIBLIOGRAFIO.

ESPERANTISTA DOKUMENTARO pri la oficialaj, historiaj, bibliografij kaj statistikaj aferoj (kajero dekdua, Aprilo 1909. Eldono de la Esperantista Centra Oficejo, Paris, 51, Rue de Clichy, prezo: 2 fr.).

Sub tiu ĉi titolo ĵus aperis 195 paĝa libro, kiu enhavas ĉion, kio koncernas la kvaran universalan kongreson de Esperanto en Dresden. Nome ĝi sciigas la preparon de la kongreso, komence de la kongresa regularo ĝis la tuta programo kaj ties detala efektivigo. Plue ni legas la interesplenan raporton kaj leteron de prezidanto Boirac pri la agado de la lingva komitato, la raporton de Dro. Bein pri la fondo de la esperantista akademio, oficialajn protokolojn de la laboraj kunsidoj de la kvara kongreso, priskribojn de ĉiuj dum la kongreso okazintaj festoj kaj ekskursoj k. t. p.

Plej interesa estas nature tiu parto de la libro, kiu entenas la eldirtajn parolojn je l' malfermo kaj je la fermo de l' kongreso; precipe enkatendiganta estas la parolado de la Majstro Dro. Zamenhof, kiu kiel tradicia malfermanto de ĉiuj esperantistaj kongresoj spritplene pritraktadis la venke rebatitajn atakojn kontraŭ nia afero, la konstantan kreskadon kaj disvastigadon de Esperanto kaj ties jam akiritajn en la tuta mondo brilajn sukcesojn, tiel ke kun granda ĝojo, kun rajtigita fiereco oni povas diri, ke ĝia tuta forteco kaj saneco estas jam konvinke pruvita.

Al ĉiuj samideanoj kaj amikoj de Esperanto tiu ĉi bela verko estu plej varme rekomendata!

Mr.

Od 1. srpnja 1909. ualaziti će se uredništvo i administracija našega lista: Boškovićeva ulica broj 13 a. **Komence de la 1-a de Julio estos nia redakcio kaj administracio: Boškovićeva ulica 13 a.**

INTERŜANGE RICEVITAJ GAZETOJ.

(Esperantske novine, koje dobivamo u zamjenu)

	Jara abonkosto Sm.	Jara abonkosto Sm.
ALGÉRIE-TRANSPORTS, Saint-Eugène (Alger) 8, rue Carnot. Redaktoro: Maurice Aubert	2-80	
CASOPIS ČESKYCH ESPERANTISTŮ, monata organo de l' Bohemoj. — Praga II. Dittrichova 7. Red. Ed. Kühnl	1-50	
DANA ESPERANTISTO, Kopenhago, Frederiksborgg, 26. Red. F. Skeel-Gjorling	0-65	
ESPERANTA ABELO, Bologna (Italujo) M. d'Azeglio 600, A. Tellini	0-50	
GREKLINGVA ESPERANTANO, Samos (Aria-Turklando), Red. »Samosa Esperantista Societo«	1-20	
INFORMAJ RAPORTOJ, Wien, VII/A. Bandgasse 31, Red. K. V. Ahlgrimm	1-—	
INTERNACIA PEDAGOGIA REVUO, Bystřice-Hostyn, Moravio. Red. Th. Čejka	1-—	
JAPANA ESPERANTISTO, Tokio Marunouchi. Red. Čif Tošio	2-—	
LA BELA MONDO, Dresden-Ständehaus, Red. Dro. Albert Schramm	1-50	
LA ONDO DE ESPERANTO, Moskvo, Tverskaja 28, Red. A. Laharov	1-06	
LA REVUO, Paris, 79, Boulevard Saint-Germain, Red. Carlo Bourlet	2-45	
LA SFRITULO, gazeto por humoro, Leipzig, Körnerstr. 31, Red. Richard Bresch	1-20	
LA SUNO HISPANA, Valencia, Pintor Lopez 3. Red. Augusto Jiménez Loira	1-20	
LINGVO INTERNACIA, Paris, 33, rue Lacépède, Red. Th. Cart	3-—	
LORENA STELO, Nancy, 63 Rue de Villers, Red. Docteur Noel	0-40	
NORMANDA STELO, Rouen 41, Rue de la Vicomté, Red. Liébard et Leroux	1-—	
POLA ESPERANTISTO, Varsovio, Marszałkowska 143, Red. Dro. Leono Zamenhof	2-—	
PORTUGALA REVUO, Porto, Rua do Rosario 215, Red. S. A. Proenca	2-—	
RUMANA ESPERANTISTO, Bukarest, 5. Str. I. C. Bratianu, Red. Dro. G. Robin	2-—	
RUSLANDA ESPERANTISTO, Peterburgo, Nevskij, 40, Red. Dro. »Espero«	3-20	
SARTA STELO, Le Mance Sarthe (Francujo), 14, rue Scarron, Red. Lepeltier	0-40	
TRA LA FILATELIO, Beziers, Francujo 2, rue Abélard, Red. Fino Flourens	0-80	
TUTMONDA ESPERO, Barcelona Paradis 12	2-—	
VOĈO DE KURACISTOJ, Lwov (Aŭstrio-Galicio), Strato Snia-deckich Nro. 6, Red. Dro. Stefan Mikolajski	1-50	

Ni petas la estimatajn redakciojn de samideanaj gazetoj por intersango. Al tiuj gazetoj kiuj post la ricevo de tiu ĉi tria numero ne sendos intersangon, al tiuj nia gazeto plue ne estos sendata. La redakcio

„Ruslanda Esperantisto“ centralno glasillo ruskaj esperantista

Ilustrirani mjesecni umjetnički, književni i sportski list u ruskom i esperantskom jeziku sa suradnistvom poznatih ruskih i inozemnih pisaca.

Urednik P. Vasilkovskij. Izdavač A. Postnikov.

God pretplata 3-20 Sm.

Redakcija „Ruslanda Esperantisto“

Ruska, Petrograd, Nevskij 40.

IV-a jaro 1909. „Ruslanda Esperantisto“ IV-a jaro 1909.

Centra organo de l'rusaj esperantistoj

Ilustrita ĉiumonata ĵurnalo de scienco, arto, literaturo kaj sporto eliras en rusa kaj esperanta lingvoj kun kunlaborado de konataj rusaj kaj eksterlandaj verkistoj.

Redaktoro P. Vasilkovskij.

Eldonanto A. Postnikov

Jara abonpago — 3 rubloj — 3-20 Sm.

Redakcio kaj ĉefa kontoro de l'ĵurnalo

„Ruslanda Esperantisto“

Rusujo, St. Peterburgo, Nevskij 40.

Knjižara „Esperanto“ u Moskvi.

(Tverskaja 28, Moskva, Rusija)

prima sve narudžbe svoju esperantskih novina i pretplatu na list „La Ondo de Esperanto“

(Cifena 1-06 Sm. godišnje)

Moskva Librejo „Esperanto“.

(Tverskaja 28, Moskvo, Rusujo)

akceptas mendojn por ĉiuj esperantaj libroj, kaj abonon por la ĉiumonata ĵurnalo „La Ondo de Esperanto“ (la prezo 1,05 Sm. jare). Ĝi proponas ĵusajn eldonojn.

Dro. Kabe. En malliberejo (rakonto de E. Ĉirikov) pr. 10 Sd. — Dro. I. Zamenhof. Plena esperanta-rusa vortaro, pr. 85 Sd. — V. Devjatnin. Plena verkaro. 2a vol., pr. 1 Sm. — V. Devjatnin. Plena verkaro. 3a vol., pr. 65 Sd.

La katalogo sonpago.

Gramatika esperanta

napisala Danica Bedeković-Pobjenička.
Potpuna slovnica s jasnom i lako
shvatljivom uputom u Esperanto
uz mnoge primjere, vježbe i esperantsko
štivo u pjesmi i prozi.

Cijena broširanoj K 3.—
ukusno vezanoj 4.50

Esper.-hrvatski rječnik

od Danice Bedeković-Pobjeničke.
najpotpuniji od sviju dosadašnjih
esperantskih rječnika

Cijena za pretplatnike i članove 3 K.
Knjižarska cijena 4 K.

PRAKTIČNA OBUKA U ESPERANTU

SA RJEČNIKOM

OD MAVRE ŠPICERA.

CIJENA 2 K 60 fl.

Narudžbe za spomenute knjige prima: „Društvo hrv. esperantista“ u Zagrebu.

50
jara sukcesol

Osijeka vizagpomado kaj

Osijeka Salvator-sapo

forigas sprucmakulojn, heptamkulojn, kaj cian malpurajon
de l'vizago.

Malfalsa sole nur en la Salvator apoteko

J. C. Dieneš, Osijek, (Kroatujo) supera urbo.

Unu vazeto da osijeka vizagpomado kostas po 70 helerojn kaj
po 1 Kronon (1 Krono = 100 heleroj = 42 spesdekoj);
unu peco da Salvator-sapo 1 K. Unu vazeto da mansmirajo 1 K 20 h. Lyona
pudro, malgranda skatolo 1 K; granda skatolo 2 K. Tiuj ĉi rimedoj ne havas
domagajn konsistajojn kaj tutege respondas al la regularo de la alta registaro.

Kial estas uzonta nur

„MIRANDA-KREMO“?

Ĉar »Miranda« Kremo estas perfekte nedomaga, ĉar
per »Miranda« Kremo oni atingas idealan belecon,
ĉar »Miranda« Kremo forigas cian malpurajon de la
haŭto, ĉar »Miranda« Kremo ne nur plibeligas, sed
ankau plijunigas. Unu vazeto da »Miranda« Kremo
kostas 1 K. Unu skatolo da »Miranda« pudro (triko-
lora) 1 K, unu peco da »Miranda« sapo 70 h.

Ricevebla ĉe la produktanto J. C. DIENEŠ, post Osijek, supera urbo, de kie
mendoj per pagŝargo tuj elektivigas.

Tisak C. Albrechta (Maravić i Dečak), Zagreb.